

Gittin Sources 8

ר"ן (על הרי"ף) מסכת גיטין דף יט עמוד ב

גרסי' בגמ' [דף לז א] א"ר יהודה אמר שמואל יתומין אין צריכין פרוזבול. פרש"י ז"ל שאין שביעית משמטת חוב אביהם המת וכן תני רמי בר חמא יתומים אין צריכין פרוזבול ר"ג ובית דינו אביהם של יתומים הם. וממונין עליהם ועל ממונם והוו שטרותיהם כמסורין לב"ד והא דנקט ר"ג לפי שהיה בית דינו קיים ונוהג כשנשנית משנה זו דהא דרמי ב"ח ברייתא היא. והרא"ה ז"ל בשם רבו הרמב"ן ז"ל כתב דממה שהללו הם קאמר דאי ממה שירשו מאביהם אינו צריך וכדאמרי' בספרי ר"ש אומר כל בעל משה ידו ולא היורש ומיהו דוקא יורש אבל לוקח לא דלוקח לא זכי אלא בשעבוד נכסים ואכתי שעבוד הגוף קיים ואף על גב דלא קרינא ביה לא יגוש כיון דאיך נגוש מחמתיה לא יגוש קרינא ביה ע"כ ורש"י ז"ל שכתב שאין שביעית משמטת חוב אביהם המת אפשר דס"ל דהיא דספרי ר"ש הוא דקאמר לה ואפשר דרבנן פליגי עליה:

חדושי הרשב"א מסכת גיטין דף לז עמוד א

נתן התם אין כותבין פרוזבול אלא על הקרקע. פרש"י ז"ל דלא תקין הלל אלא בזמן שהחוב כשאר שטרי חוב שהן נגבין מן הקרקע דהויא מילתא דשכיחא כדאמרי' בכמה דוכתי דבמילתא דלא שכיחא לא עבוד רבנן תקנתא ואף על פי שאינו שוה ככל החוב כדקתני לקמיה קרקע כל שהוא דהא אמרי' אפי' מלא מחט גובה מלא קרדום כמעשה דקטינא דאביי, וזה מגומגם דא"כ כי מזכה לו בעל חוב בתוך שדהו מאי הוי וכי מילתא דשכיחא הוא זה ליתן לבעל חובו כדי שיחזור ויגבה משל עצמו, אלא שיש לומר דלא פלוג בכל שיש לו קרקע מ"מ, ורבינו שמואל פי' משום דאין אונאה לקרקעות וקרקע כל שהוא שוה הוא כל החוב וראוי לגבות ממנו ממון הרבה בפעם אחת, והקשה עליו ר"ת ז"ל דהא אמרי' בפרק הזהב (נ"ז א') דאונאה אין להם אבל בטול מקח יש להם, ופי' הוא כפרש"י ז"ל משום דראוי לגבות ממנו כמעשה דקטינא דאביי ואף על גב דאי אמר ליה דמי קטינא אינו חוזר וגובה מ"מ כיון דאי לא אמר ליה גובה וחוזר וגובה על זה סמכו והתקינו, ומיהו מה שהקשה עליו מדאמר ר' יוחנן התם דבטול מקח יש להם י"ל דלא קי"ל כותיה אלא כר"נ דס"ל דאפי' בטול מקח אין להם כדמוכח גבי בר מצרא (ב"מ ק"ח א') דזבין במאתים ולא שוי אלא מאה וכדכתב רבי אלפסי ז"ל בפ' הזהב.

נקוב אין שאינו נקוב לא אמאי והא איכא מקומו לא צריכא דמנח אסיכי. וא"ת והא איכא מקום סיכי, תירצו בתוס' דמקום סיכי אינו חשוב לכתוב עליו פרוזבול, ותמהני וכי מגרע גרע מקלח של כרוב, ועוד דהא קרקע כל שהוא קתני ודוקא קתני, ואף על גב דאיבעי להו עלה וכמה ואהדרו כדאמר רב חייא בר אשי אמר רב אפי' קלח של כרוב לאו למימרא דשיעורא בעינן וקלח של כרוב דוקא, דהא קתני בפ"ק דקידושין (כ"ו א') נכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להם אחריות ואיבעי להו עלה מי בעינן צבורין או לא בעינן צבורין ואתינן למיפשטה מדתנן ר' עקיבא אומר קרקע כל שהוא חייבת בפאה ובבכורין וכותבין עליה פרוזבול ונקנין עמה נכסים שאין להם אחריות ואי ס"ד בעינן צבורין קרקע כל שהוא למאי חזי תרגומא שמואל בר ביזנא קמיה דרב יוסף בר אויא לנעוץ בה מחט ואמר ליה רב יוסף קבסתן איכפל תנא לאשמועינן מחט ואמר רב אשי מי לא עסקינן דתלי בה מרגניתא דשויה אלפא זוזי, אלמא דשיעור קלח של כרוב לאו דוקא דא"כ אמאי איכפלו לאוקומה בשיעור מחט ותלי בה מרגניתא לוקמה בשיעור מלא קלח של כרוב דחזיא לאוקומי בה כמה מרגניתא, וכן מוכח נמי בשלהי לא יחפור (כ"ז ב'), אלא ה"פ דמנח אסיכי וסיכי לאו דבעל עציץ ניהו אלא דבעל הקרקע נמצא שאין קרקע מושאל לו אלא סיכי וסיכי דנעיצו בקרקע לאו כקרקע דמו.

רבי יונתן מסר מילי לר' חייא בר אבא אמר ליה צריכנא מידי אחרינא. כלומר צריכנא לכתוב או אפילו במסירת דברים בעלמא א"ל לא צריכת מידי אחרינא רבנן דבי רב אשי מסרי מילייהו להדדי.

לו ולערב אין להם קרקע ולחייב לו יש לו קרקע כותבין עליו פרוזבול מדר' נתן דתניא ר' נתן אומר מנין לנושה בחבירו מנה וכו'. נראה לי דלחייב לו ללוה או לערב קאמר. מהכא משמע דהלכתא כר' נתן, וכן נמי מדאמרינן בפרק שני דכתובות האומר שטר אמנה הוא זה אינו נאמן ואמרי' דקאמר מאן וכו' ואסיקנא לעולם דקאמר מלוה וכגון שחב לאחרים וכדר' נתן, ובפסחים נמי בפרק שני גבי פלוגתא דאביי ורבא דבעל חוב למפרע הוא גובה או מכאן ולהבא הוא גובה דפרכינן עליה דרבא דאמר מכאן ולהבא הוא גובה מדר"נ דאמר יתומים שגבו קרקע בחובת אביהם בעל חוב גובה אותה מהם ומשני לה כדר' נתן דאמר מוציאין מזה ונותנין לזה וקי"ל כרבא לגבי אביי ומדקאי רבא כר' נתן ש"מ הלכתא כר' נתן, ורב נחמן נמי דקאי כותיה וקי"ל כותיה בדיני, ועוד דאביי גופיה לא פליג בדר' נתן דאיהו נמי כותיה ס"ל דאיהו ניהו דפרקה לההיא דהאומר אמנה הוא זה כטעמא דר' נתן, אלא דבההיא דיתומים דגבו קרקע בחובת אביהם בעל חוב חוזר וגובה אותן מהן משמע ליה טפי דהוי טעמא משום דלמפרע הוא גובה. אבל ר"ת ז"ל פי' בפ"ק דקידושין בגמרא עבד עברי נקנה בכסף דלית הלכתא כר' נתן מדאפילו התם ר' אלעזר ורבנן במוכר עצמו אי מעניקין לו אי לא דרבנן סברי מוכר עצמו אין מעניקין לו ור"א סבר מעניקין לו ואמרי' מ"ט דת"ק דאמר מוכר עצמו אין מעניקין לו מיעט רחמנא

גבי מכרוהו ב"ד הענק תעניק לו ולא למוכר עצמו ואידך ההוא לו ולא ליורשיו יורשיו אמאי לא וכו' אלא לו ולא לבעל חוב מדסבירא לן בעלמא כר' נתן אתא לו אפקיה ואידך בעלמא נמי לא סבירא לן כר' נתן ויחיד ורבים הלכה כרבים, וכיון דקיי"ל כת"ק ות"ק לית ליה דר' נתן אלמא לית הלכתא כותיה, ועוד דבההוא פירקא אמרי' הא מני תוסאי היא דתניא תוסאי אומר לו ולא לבעל חובו ס"ל כר' נתן ומדקאמר הא מני תוסאי היא ש"מ דלית הלכתא כותיה. ור"י ז"ל דחה דמהתם ליכא ראיא דאדרבה מדת"ק איצטרך ליה למימר דלית ליה דר' נתן לא קיי"ל כותיה אלא כר' אלעזר דאמר מעניקין לו דר' נתן דיינא הוא ונחית לעומקא דדינא, ואף על גב דלית הלכתא כר' אלעזר דאמר מוכר עצמו רבו מוסר לו שפחה כנענית הא לא בהא תליא ולא תרוייהו מחד קרא ילפי להו אלא כל חדא מקרא באפיה נפשיה ואיפשר דהלכתא כר' אלעזר בהענקה ולית הלכתא כותיה במסירת שפחה כנענית, והא דקאמרי' הא מני תוסאי היא משום דאיהו אמר לה בהדיא. ואיפשר לומר דאפילו תמצי לומר דהלכתא כת"ק בהענקה איפשר נמי דהלכתא כר' נתן, והא דדרשי' לו ולא למוכר עצמו ולא דרשינן מיניה לו ולא לבעל חובו משום דמסתברא קאי גבי עבד ממעט מילי דעבד אחר אבל קאי גבי עבד וממעט בעל חוב, ומשמעות דורשין איכא בינייהו, והא דאמרי' ואידך בעלמא נמי לא סבירא לן כר' נתן ולא אמר משום דמסתברא כדפרישית משום דניחא ליה למיתלי טעמא דת"ק בדין גמור מדתלי ליה במשמעות דורשין, אלא מיהו איפשר דטעמא דתנא קמא לאו משום ההוא טעמא איתיה אלא טעמא כדפרישית ואנן דפסקי' כותיה דר' נתן אי סבירא לן נמי כת"ק דר' אלעזר הכי מפרשינן טעמיהו, כנ"ל.

ר"ש מסכת שביעית פרק י משנה ו

אא"כ יש לו קרקע ללוה דאז חשוב החוב כגבוי ביד

ב"ד ולא קרינא ליה לא יגוש וכמלוה שיש עליה משכון והאי דעדיפא קרקע ממטלטלין [לאו] משום דכלין דהרי עציץ נקוב המונח על גבי יתדות דיכול לכלותו ואמר בהשולח (דף לז א) דכותבין עליו פרוזבול אלא כך הוא דין דקרקע חשיבא כגבוי טפ

רא"ש מסכת שביעית פרק י משנה ו

על הקרקע. שישנו ללוה דאז חשוב החוב כגבוי ואף על פי שאין הקרקע שוה כנגד כל החוב מצי גבי והדר גבי כעובדא דקטינא ואביי בכתובות, א"נ לפי שאין רגילות להלוות למי שאין לו קרקע לאחריות ובמילתא דלא שכיח לא תקון:

רשב"ם מסכת בבא בתרא דף סה עמוד ב ד"ה הרי היא

הרי היא כקרקע - לכל דבר להיות נקנית בכסף ובשטר ובחזקה ולקנות על גבה מטלטלין ולכתוב עליה פרוזבול כאילו היא קרקע דתנן במסכת שביעית פרק אחרון (משנה ו) אין כותבין פרוזבול אלא על הקרקע ואם אין לו מזכה בתוך שדהו ולשם מפורש לפי שראה הלל שנמנעין העשירים מלהלוות לעניים מפני יראת שביעית שמשמטת והיו עוברין על מה שכתוב פן יהיה דבר עם לבבך בליעל וגו' עמד הלל והתקין פרוזבול פרוז ריוח כמו שהפריז על מדותיו דבמסכת נדה (דף ד: ד) בול עשירים כמו אלו ראשי בולאות שביהודה (גיטין דף לז) כלומר ריוח לעשירים שלא יפסידו שלהם ותנן^(ו) גופו של פרוזבול מוסרי לכם פלוני

ופלוני הדיינין שבמקום פלוני שכל חוב שיש לי אצל פלוני שאגבנו כ"ז שארצה והדיינין חותמין עליו מלמטה או העדים והלכך משמסר שטרותיו לב"ד לגבותן ואיהו לא קגבי לא קרינא ביה לא יגוש דדיינין קמגבו ליה והפקר ב"ד הפקר וה"מ כשיש לו קרקע ללוה דדמי כאילו יש למלוה משכון דבמשכון לא שייך לא יגוש^(כ) שכל מה שיוכלו חכמים לתקן כדי שלא יהו נראין עוקרין דבר מן התורה התקינו כן נראה הטעם בעיני ומרבי זקני צ"ל שמעתי דהיינו טעמא דסתם לוח אין רגילין להלוותו אא"כ יש לו קרקע להשתעבד למלוה ובמילתא דשכיחא תקינו רבנן אבל בשאין לו קרקע מילתא דלא שכיחא היא ולא תקינו רבנן פרוזבול ואתא רבי אליעזר למימר דאם יש ללוה כוורת דבורים כותבין פרוזבול דסד"א אף על גב דהרי היא כקרקע לשאר דברים לגבי הך תקנה לא חשיבא קרקע דלא סמכא דעתיה דמלוה עילויה הואיל ויכולין לטלטלה קמ"ל.

ר"ן (על הרי"ף) מסכת גיטין דף יט עמוד ב

לדברי רש"י שכתב דהאי דבעינן קרקע היינו משום דבעינן שיהא החוב כשאר רוב שטרות שהן נגבין מן הקרקע קרוב הדבר לומר דכיון דבשעת כתיבת הפרוזבול היה הקרקע בחזקתו מהני אבל לדברי רבינו שמשון שכתב דהיינו טעמא מפני שאז החוב כגבוי ביד ב"ד משמע דלא מהני וכן הדין אם היה לו קרקע בשעת כתיבת פרוזבול ומכרו קודם שביעית שהדבר תלוי בסברות שני הפרושין זהו דעתי

חדושי הריטב"א מסכת גיטין דף לז עמוד א

וכתב רבינו נר"ו דמסתברא היכא דאית ליה קרקע בשעת כתיבת פרוזבול אף על פי שמכרו קודם שביעית דאינו משמט כיון ששעה אחת היה לו קרקע דהא באותה שעה החוב נגוש היה וכיון שכן שוב אינו משמט, ונכון הוא.

רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק ט הלכה יט - כג

הלכה יט

אין כותבין פרוזבול אלא על הקרקע, אם אין קרקע ללוה מוכר לו המלוה כל שהוא בתוך שדהו אפילו קלח של כרוב, השאילו מקום לתנור או לכירה כותבין עליו פרוזבול, היתה לו שדה ממושכנת כותבין עליה פרוזבול.

הלכה כ

כותבין לאיש על נכסי אשתו וליתומים על נכסי אפטרופוס, אין לו קרקע ולערב יש לו קרקע כותבין עליה פרוזבול, היה לו חוב על חבירו ויש לחבירו קרקע הואיל והוא תחת שיעבודו כותב עליו פרוזבול.

תלמוד בבלי מסכת גיטין דף ז עמוד ב

א"ר זירא: עציץ נקוב המונח על גבי יתדות, באנו למחלוקת רבי יהודה ורבנן. אמר רבא: דילמא לא היא, עד כאן לא קאמר ר' יהודה התם - אלא בספינה העשויה לברוח, אבל עציץ שאינו עשוי לברוח - לא. אי נמי, עד כאן לא קאמר רבנן התם - אלא בספינה דלא מפסיק אוירא, דמיא כי ארעא סמיכתא דמיא, אבל עציץ דמפסיק אוירא - לא.

תוספות מסכת גיטין דף ז עמוד ב

דילמא לא היא עד כאן לא קאמר רבי יהודה - כן הוא האמת דעציץ כמחובר דבפ' השולח (לקמן דף לז.) אמרי' אין כותבין פרוזבול אלא על עציץ נקוב ומוקי לה דמנחא אסיכי והא דקאמר הכא עד כאן לא קאמר רבנן אלא בספינה משמע דבעציץ לכ"ע לא הוי כמחובר דיחויא בעלמא הוא והא דאמר בשבת בפרק המוציא יין (דף פא:) האי פרפיסא דמנחא אארעא ואנחה אסיכי חייב משום תולש היינו מדרבנן כדפי' התם בקונטרס.

בית הבחירה למאירי מסכת גיטין דף ז עמוד ב

ממה שכתבנו למדת שכל שהעציץ מונח על גבי יתדות אף על פי שהוא נקוב אינו כמונח בקרקע וכן ביארנו לענין שבת בפרק המוציא פ"א ב' שכל שהוא מונח על גבי יתדות כתלוש הוא ומכל מקום לענין שביעית אמרו בפרק השולח ל"ז א' אין כותבין פרוזבול אלא על הקרקע או על עציץ נקוב והקשה נקוב אין שאינו נקוב לא והא איכא מיהא מקומו ותיריך דמונח אסיכי אלמא שאף המונח על גבי יתדות הואיל ונקוב הוא קרקע מקרי ואיפשר שלענין פרוזבול הקלו:

תלמוד בבלי מסכת שבת דף פא עמוד ב

גופא, אמר ריש לקיש: צרור שעלו בו עשבים - מותר לקנח בה, והתולש ממנה בשבת - חייב חטאת. אמר רב פפי: שמע מינה מדריש לקיש, האי פרפיסא - שרי לטלטולי. מתקיף לה רב כהנא: אם אמרו לצורך, יאמרו שלא לצורך? - אמר אביי: פרפיסא, הואיל ואתא לידן לימא ביה מילתא; היה מונח על גבי קרקע והניחו על גבי יתדות - מיחייב משום תולש, היה מונח על גבי יתדות והניחו על גבי קרקע - חייב משום נוטע.

תוספות מסכת שבת דף פא עמוד ב

והניחו ע"ג יתדות מיחייב משום תולש - האי מיחייב מכת מרדות מדרבנן כדפירש בקונטרס מדשרי ריש לקיש וקשה לר"י דאמרי' בפ"ק דגיטין (דף ז): א"ר יוחנן עציץ נקוב המונח ע"ג יתדות באנו למחלוקת ר"י ורבנן דלר"י פטור מן המעשר כדמפליג בין ספינה גוששת לשאינה גוששת ולרבנן חייב אמר רבא דילמא לא היא ע"כ לא קאמר רבנן אלא דספינה דלא מפסיק אויר אבל עציץ דמפסיק אוירא אפילו רבנן מודו הא בשמעתין חשבינן ליה כמחובר מדאורייתא אפי' הניחו על גבי יתדות ולא מיחייב משום תולש אלא מדרבנן ונראה לר"י דשמעתין לא סברא דחויא דרבא דהתם. והאמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה כו' - וא"ת והא בהגוזל קמא (ב"ק קב.) ובפ"ק דמס' ע"ז (דף ז.) אמר בתרי מסכתות אין סדר למשנה והכא סתם בנזיר ופלוגתא בפרק שני דביצה (דף כג:) ר' יהודה אומר כל הכלים אין נגררין חוץ מן העגלה שכובשת ואין הלכה כסתם דשמא סתם ואח"כ מחלוקת היא ואין לומר דלר' יוחנן אפי' סתם ואח"כ מחלוקת הלכה כסתם דהא מסקינן בהחולץ (יבמות מב:) אליבא דר' יוחנן דר' יוחנן דרמי לך לא חש לקימחיה סתם ואח"כ מחלוקת היא ואין הלכה כסתם ותיריך רבינו שמואל מוורדון דבמחלוקת ואח"כ סתם בחדא מסכת לכ"ע הלכה כסתם כדפריש בפ"ק דמס' ע"ז (דף ז.) בהא דפסיק כר"י דכל המשנה ידו על התחתונה פשיטא דמחלוקת ואח"כ סתם הוא אבל בתרי מסכתות כל אמוראי סברי דאין הלכה כסתם ור' יוחנן אית ליה דאפי' בתרי מסכתות הלכה כסתם או סתם במתני' ומחלוקת בברייתא דמסתמא סתם לבסוף ואין לנו לומר שסתם רבי קודם ושוב חזר ממה שפסק ואמוראי נינהו אליבא דרבי יוחנן כדאמר באלו טרפות (חולין דף מג.).

רמב"ם הלכות שבת פרק ח הלכה ד

כל זרע שקצירתו מצמחת אותו ומגדלתו כגון אספסתא וסלקא, הקוצרו בשגגה חייב שתי חטאות, אחת מפני שהוא קוצר ואחת מפני שהוא נוטע, וכן הזומר והוא צריך לעצים חייב משום קוצר ומשום נוטע, גבשושית של עפר שעלו בה עשבים הגביהה מעל הארץ והניחה על גבי יתדות חייב משום תולש, היתה על גבי יתדות והניחה על הארץ חייב משום זורע, תאנים שיבשו באיביהן וכן אילן שיבשו פירותיו בו, התולש מהן בשבת חייב אף על פי שהן כעקורין לענין טומאה.

רא"ש מסכת גיטין פרק ד סימן יג

יג התקין הלל פרזבול וכו' ומי איכא מידי דמדאורייתא משמטת שביעית ומתקן הלל דלא תשמט אמר אביי בשביעית בזמן הזה ורבי היא דתניא רבי אומר וזה דבר השמטה שמוט בשתי שמיטות הכתוב מדבר אחת שמטת קרקע ואחת שמטת כספים בזמן שאתה משמט קרקע אתה משמט כספים ובזמן שאין אתה משמט קרקע אין אתה משמט כספים [דף לו ע"ב] ותקינו רבנן דמשמט זכר לשביעית ראה הלל שנמנעו מלהלוות זה את זה עמד והתקין פרזבול ומי איכא מידי דמדאורייתא לא משמטא שביעית ואתקינו רבנן דמשמטא אמר אביי שב ואל תעשה הוא⁽⁷⁾ רבא אמר הפקר ב"ד היה הפקר דאמר ר' יצחק מנין שהפקר ב"ד היה הפקר שנאמר וכל אשר לא יבא לשלשת הימים בעצת השרים והזקנים יחרם כל רכושו⁽⁸⁾ רבי אלעזר אומר מהכא אלה הנחלות אשר נחלו אלעזר הכהן ויהושע בן נון וראשי האבות וכי מה ענין אבות אצל ראשים אלא מה אבות מנחילין את בניהם כל מה שירצו אף ראשים מנחילין את העם כל מה שירצו. [אמר שמואל האי פרזבול עולבנא דדייני הוא אי אישר חילי אבטליניה] רב נחמן אמר אקיימיניה הא מיקיים וקאי הכי קאמר אימא בה מילתא דאף על פי שלא כתב כמי שכתב דמי כלומר אף על פי שלא כתב פרזבול אלא לשון הכתוב בפרזבול אמרו בעל פה בפני הדיינין מועיל כאילו הוא כתוב ואהא סמכי אמוראי דלקמן רבנן דבי רב אשי דמסרי מילייהו להדדי רבי נתן מסר מילי לרבי חייא בר אבא אמר ליה מר צריכנא מידי אחרינא אמר ליה לא⁽⁹⁾ ורבי חייא בר אבא היה עמו אחר דשנים בעינן דאמרין זה הוא גופו של פרזבול מוסרני לכם פלוני ופלוני הדיינין שכל חוב שיש לי אצל פלוני שאגבנו כל זמן שארצה והדיינין חותמין למטה או העדים. ורבינו תם ז"ל כתב בספר הישר דשביעית נוהגת בזמן הזה והביא ראייה מדחזינן לכל הנהו אמוראי שמואל ורב נחמן רבה ואביי ורבנן דבי רב אשי שהיו נוהגין שמטת כספים בבבל ואין לכתוב פרזבול בזמן הזה שאין אנו מומחין כרב אמי ורב אסי ושוב חזר בו רבינו תם וכתב הוא בעצמו פרזבול כי היה אומר דלא בעינן אלא בית דין חשוב שבדור ואשכחן נמי רבנן דבי רב אשי דמסרי מילייהו ומשמע מתוך דבריו דחשיב כולוהו רבנן בי רב אשי בית דין מומחין משום דרב אשי היה גדול הדור ולא מסתברא הכי⁽¹⁰⁾ אלא משמע דהני אמוראי בתראי לית להו הא דשמואל דאמר לא כתבינן פרזבול אלא בבי דינא דסורא או בבי דינא דנהרדעא והכי אית ליה לרב אלפס ז"ל דלא הביא דברי שמואל אלא הא דרבנן דבי רב אשי מסרי מילייהו להדדי:

בית הבחירה למאירי מסכת גיטין דף לז עמוד א

תלמידי חכמים הלווים זה מזה מוסרין את דבריהם לחבריהם ודיים שמסירת דבריהם כמסירת השטר או ככתיבת הפרזבול יודעים הם כונת הענין והן אצלם דברים הנקנין באמירה:

רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק ט הלכה כז

תלמידי חכמים שהלוו זה את זה ומסר דבריו לתלמידים, ואמר מוסרני לכם שכל חוב שיש לי שאגבנו כל זמן שארצה אינו צריך לכתוב פרזבול, מפני שהן יודעים שהשמטת כספים בזמן הזה מדבריהם ובדברים בלבד היא נדחית. +/השגת הראב"ד/ ובדברים בלבד היא נדחית. א"א דבריו סותרין זה את זה.+

כסף משנה הלכות שמיטה ויובל פרק ט הלכה כז

[כז] תלמידי חכמים שהלוו זה את זה. בפרק השולח רבנן דבי רב אשי מסרי מילייהו להדדי. כתב הראב"ד דבריו סותרים זה את זה עכ"ל. כלומר שהוא כתב לעיל שאין כותבין פרזבול אלא חכמים גדולים ביותר כבית דינו של רבי אמי ורבי אסי שהם ראויים להפקיע ממון בני אדם אבל שאר בתי דינין אין כותבין וי"ל שכבר כתבתי שדעת רבינו דב"ד דרבי אמי ורבי אסי לאו דוקא אלא שהם גדולים בדורם כרבי אמי ורבי אסי בדורם דכל ב"ד חשוב בדור ראוי להפקיע ממון וכותב פרזבול דיפתח בדורו כשמואל בדורו ורבנן דרב אשי היינו גדולי בני בית דינו והיו חשובים להפקיע ממון ורבינו לא חשש לכתוב כאן שצריך שיהיו ב"ד חשוב שסמך על מה שכתב בפרק זה ולא בא כאן אלא להשמיענו שתלמידי חכמים שהלוו זה את זה אינם צריכים כתיבה ובמסירת דברים סגי ותלמידים שכתב היינו תלמידים מב"ד חשוב שבדור וכרבנן דבי רב אשי:

ר"י קורקוס הלכות שמיטה ויובל פרק ט הלכה יז

[יז] אין כותבין וכו'. פרק השולח מימרא דשמואל ויש מי שדחה אותה מהלכה משום דחזינן לרבנן דבי רב אשי מסרי מילייהו להדדי ואי בעיא ב"ד כרבי אמי ורב אסי איך יפקיעו בדברים בעלמא ותו דהא אפליגו שם בהשולח רב נחמן ורב ששת אי בעינן שלשה או לא וקי"ל כרב נחמן דסגי בשנים אלמא גריע משאר דיני ממונות וכ"ש שאין צריך בו ב"ד גדול

ותו דהא קי"ל כרבי יהודה אמר רב דנאמן אדם לומר פרוזבול היה לי ואבד דחזקה לא שביק היתירא ואכיל איסורא ואי בעינן ב"ד גדול מי יימר דמשכח להו ומי יימר דמזדקקי ליה וכבר דחה הר"ן ראיות אלו דהא דמפקע במסירת מילי כבר כתב רש"י שבמושב בית דין היו עושין כן ואומרין לחבריהם הרי אתם ב"ד וחובי מסור לכם לגבותו כל זמן שארצה ואין כאן קולא אחרת אלא שלא היו כותבין ומדברי רבינו אין נראה לי כן שכתב ומסר דבריו לתלמידים נראה שגם ב"ד גדול לא היו צריכין אלא שצריך לומר לדעת רבינו לא קשיא ליה האי שקל הוא שהקלו בתלמידי חכמים מפני שהם יודעים שהם מדבריהם והקלו שלא להצריך כתיבה וגם שלא להצריך בית דין גדול וחשוב שבדור וכאותה שאמרו תלמידי חכמים מותרין להלוות זה לזה בריבית אבל שאר אנשים בעינן אפקעתא אלימא כמימרא דשמואל דהא ליכא בגמרא מאן דפליג עלה ומאי דסגי לרב נחמן בשנים אפשר שכיון שאינו דבר שיהא צריך משא ומתן והכרעה תקינו אותה בשנים ומ"מ אותן השנים צריך שיהיו ראויים להפקיע ממון וכ"ש שאני רואה שלא הוזכר בדברי רבינו שיועיל בשנים ואדרבא מלשונו נראה דבעיא שלשה שכתב אין כותבין פרוזבול אלא חכמים גדולים ביותר כב"ד וכו' אבל שאר בתי דינין אין כותבין וסתם ב"ד בכל מקום ב"ד של שלשה הוא אפשר שהוא פוסק כרב ששת דאמר הכי בגמרא דאע"ג דבמתניתין לא קתני אלא מוסרני לכם פלוני ופלוני דמשמע דבשנים סגי כבר תירץ רב ששת שם בגמרא דתנא לאו כי רוכלא לחשיב וליזיל ואף על גב דבעיקר פלוגתא דאפליגו התם רב נחמן ורב ששת גבי גט בפני כמה נותנו לה דרב נחמן אמר בפני שנים ורב ששת אמר בפני שלשה פסק רבינו כרב נחמן ובגמרא מביא רב נחמן ראייה לדבריו ממתניתין דפרוזבול אעפ"כ אפשר דלאו הא בהא תליא ועד כאן לא מייתי ראייה מינה אלא דלשנים נמי ב"ד קרי ליה אבל מכל מקום אפילו אם נאמר דגבי גט סגי בשנים וגבי פרוזבול בעו שלשה לא קשו אהדדי דגבי גט אודועי בעלמא הוא וגבי פרוזבול אפקועי ממונא הוא ועד כאן לא פסקינן כרב נחמן גבי גט אלא משום דרבי יוחנן קאי כוותיה. אבל גבי פרוזבול אפשר דהלכה כרב ששת ואף על גב דבכל דוכתא קי"ל כרב נחמן בדיני לגבי דרב ששת והא דפרוזבול דינא הוא כאשר כתבתי למעלה אפשר שדחה כאן לדרב נחמן מיהא דשמואל דבעו בי דינא כרבי אמי ורב אסי אלמא כרב ששת ס"ל שצריך ב"ד גדול וחשוב כך נראה לפי לשון רבינו אלא שאני רואה שהר"ן ז"ל תפס הדבר בפשוט דסגי בשנים גם לדעת רבינו עיין בלשונו גבי פלוגתא דרב נחמן ורב ששת ותשכח וההיא דנאמן לומר שפרוזבול היה לי ואבד לא מכרעא נמי למדחיה לההיא דשמואל דב"ד גדול שבדור נזקק הוא לכך ולא מפני כל זה נדחה מימרא פשוטה שאין עליה חולק ומכל מקום בית דינא דרבי אמי ורבי אסי לאו דוקא אלא כל שהוא גדול וחשוב בדור לדיין כותב פרוזבול ואפשר להוסיף עוד שאם הוא דיין מקובל על כל העיר כב"ד של רבי אמי ור' אסי והלוה מבני העיר יכול לכתוב פרוזבול שכיון שלוה זה קבלו עליו לדיין חשוב כרבי אמי ורבי אסי הרי הוא כב"ד חשוב ויכול להפקיע ממונו וכן נראה מלשון המרדכי בפרק השולח ומה שכתבתי נראה שכתבית פרוזבול צריך להיות בפני הב"ד עצמן שהרי הקשו מי יימר דמשכח להו ומי יימר דמזדקקי ליה ותירץ הר"ן ז"ל שב"ד גדול שבדור נזקק הוא לכך כאשר כתבתי ואם היו יכולין לכתוב הפרוזבול שלא בפני הב"ד לא קושיא איכא ולא פירוקא בעי אלא שבמרדכי כתוב בשם רי"ז"ל שאין צריך לכתוב הפרוזבול בפני הב"ד אלא אפילו רחוק מהב"ד הרבה יכול למסור לו כל חוב שיש לו בפני עדים לאותו ב"ד שיש במקום פלוני וכתוב שם שזהו מה שאמרו בירושלמי ואפילו נתונים ברומי ופירושו שאפילו שהדיינים הם ברומי אבל שאר כל המפרשים סברי שאפילו נתונים ברומי אשטרות קאי לא על הדיינין. ומ"מ לעיקר הדין הדבר קשה שנאמר שצריך בפני ב"ד ואם הב"ד שבדור החשוב רחוק ממנו הרבה שצריך ללכת שם ואיך יהיה כל אדם נאמן לומר פרוזבול היה לי ואבד משום חזקה דלא שביק היתירא ואכיל איסורא שאם הוא רחוק ממנו הרבה אין כאן חזקה ומה תיקן הר"ן ז"ל במה שכתב דב"ד גדול שבדור נזקק הוא לכך אם לא שנאמר דלאו דוקא ב"ד חשוב שבדור אלא כל שהוא גדול וחשוב בעירו סגי ויכול להפקיע ממונם מהטעם שכתבתי ואעפ"כ איני רואה טעם להצריך בפני ב"ד ולמה לא יועיל כשמסר חובו לב"ד פלוני בפני עדים אם לא שנאמר שמ"מ צריך שהב"ד יתמצו בכך כי אעפ"י שהוא מוסר חובו אפשר שהב"ד לא יקבלו ולפי זה כל שהודיע לב"ד ונתמצו סגי ואין צורך למסר להם פה אל פה ואפשר שגם זה כוונת הר"ן במה שכתב דב"ד גדול שבדור שנזקק הוא לכך פירש ובודאי שיתמצו. ואפשר עוד דכיון שנזקק הוא לכך אפילו הודעה אינו צריך וכדברי המרדכי שכתבתי.